
Het opstellen van een jaarplan

Waarom een jaarplan opstellen?

- Omdat een goed jaarplan past in een onderwijs met visie. Een jaarplan als louter administratief document heeft weinig zin. Een jaarplan is geen doel op zich maar een middel om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Het is een element van professioneel werken.
- Omdat een jaarplan een handig document kan zijn om de realisatie van het leerplan te waarborgen en omdat het maken (en volgen) van een goede planning een garantie is voor een evenwichtige benadering van het leerplan. Het jaarplan omvat meer dan de inhoudsopgave van het gebruikte leerboek. Het slaafs volgen van leermateriaal biedt doorgaans niet de garantie dat het leerplan wordt gerealiseerd. Men moet op basis van het leerplan selecteren om de afwerking van het leerplan niet te hypothekeren. Anderzijds worden bepaalde onderwerpen soms onvoldoende uitgewerkt zodat aanvullingen bij het leermateriaal noodzakelijk kunnen zijn om de leerplandoelstellingen af te werken.
- Omdat het opstellen van een jaarplan aanleiding kan geven tot reflectie over het voorbije schooljaar en zo bijsturing en verfijning mogelijk maakt.
- Omdat een jaarplan een essentieel document is voor overleg tussen collega's. Bij het opstellen van de jaarplannen tijdens vakvergaderingen moeten onder meer afspraken gemaakt worden en informatie worden uitgewisseld over de concrete realisatie van de leerplannen, over de spreiding en dosering van de leerinhouden, over de leerlijnen, over de vaardigheden en vakgebonden attitudes, over de beginsituatie van bepaalde leerlingengroepen, enz.
- Omdat een jaarplan een handig hulpmiddel is voor de interimaris bij een vervanging. Jaarplannen zijn niet alleen bedoeld voor individueel gebruik.
- Omdat een planning een handig communicatiemiddel is met de directie en met de pedagogische begeleiding.

Aandachtspunten bij het opstellen van een jaarplan

- Welk leermateriaal er ook gebruikt wordt, een kritische ingesteldheid t.a.v. het leerboek, het werkboek, het leerwerkboek en de eventuele bijhorende handleiding is noodzakelijk. Het leerplan primeert immers op het leermateriaal.
- Het is vanzelfsprekend dat jaarplanningen besproken worden tijdens vakvergaderingen en door samenspraak en overleg tot stand komen. Daarbij is ook verticaal overleg wenselijk en vaak ook noodzakelijk (beginsituatie, leerlijnen, ...) om de continuïteit in de leerplannen te bewaken.
Bij de besprekingen kunnen volgende punten aan bod komen:
 - selectie in het leermateriaal met het leerplan als uitgangspunt (*doelstellingen, suggesties voor het aantal lestijden, pedagogisch-didactische wenken, ...*);
 - de spreiding van de verschillende onderwerpen en aspecten van de wiskundige vorming, eventueel rekening houdend met de studierichting en de transfer naar

andere vakken (dit kan leiden tot een afwijking van de volgorde van de hoofdstukken zoals die in het leermateriaal aan bod komen);

- de planning van diagnostische toetsen;
 - initiatieven voor het evalueren van parate kennis en vaardigheden en voor het onderhouden van basiskennis en vaardigheden;
 - het plannen van 'bufferruimte', onder meer om te gebruiken voor het oefenen op 'grotere gehelen';
 - de keuze en de beschikbaarheid van ICT-leermiddelen;
 - de beginsituatie van de leerlingen;
 - de verdeling van de onderwerpen bij een graadlerplan over het eerste en tweede jaar van de graad;
 - het motiveren en vastleggen van eventuele keuzeonderwerpen;
 - de keuze voor het al dan niet behandelen van uitbreidingsdoelstellingen in bepaalde leerplannen;
 - de keuze van de eventuele verdiepingsdoelstellingen;
 - ...
- Het is zinvol dat alle leraren inzage hebben in de jaarplannen die door de leden van de vakgroep worden gebruikt.
 - Het jaarplan is een belangrijk *werkinstrument*: er mag in geschrapt, aangepast, gecorrigeerd en toegevoegd worden.
 - Bij de verdeling van de lestijden kan je vertrekken vanuit **het minimum aantal jaaruren** (= **25 x aantal wekelijkse lestijden**). Hoewel leraren geregeld signaleren dat er veel lesuren wegvallen, stellen we in de praktijk doorgaans vast dat de leraren kunnen beschikken over dit minimumaantal. Als er toch essentiële leerinhouden niet kunnen behandeld worden omdat het minimum aantal jaaruren niet kan gegeven worden, wordt dit best met de directie besproken.